

POSTANOWIENIE

Dnia 20 grudnia 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Rafał Małarski (przewodniczący)

SSN Dariusz Kała (sprawozdawca)

SSN Marek Pietruszyński

w sprawie **A. T.**

skazanego za przestępstwo z art. 158 § 3 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 20 grudnia 2018 r.,

wniosku obrońcy skazanego o wznowienie postępowania

zakończanego prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w [...]

z dnia 3 grudnia 2015 r., sygn. akt II AKa [...]

utrzymującym w mocy wyrok Sądu Okręgowego w C.

z dnia 19 czerwca 2015 r., sygn. akt II K [...]

postanowił:

1. oddalić wniosek,

2. obciążyć skazanego kosztami procesu za postępowanie wznowieniowe, w skład których wchodzi: uiszczona opłata od wniosku o wznowienie postępowania w kwocie 150 (sto pięćdziesiąt) zł oraz dotychczas nieopłacone wydatki Skarbu Państwa w kwocie 20 zł.

UZASADNIENIE

A. T. został oskarżony o to, że w nocy z 27 na 28 marca 2014 r. w C. przy ul. W. nr [...] w lokalu nr [...] działając wspólnie i w porozumieniu z M. J. i J. D. wzięli udział w pobiciu B. B. poprzez bicie pięściami w okolice głowy, tułowia, a także poprzez zadawanie uderzeń po całym ciele niebezpiecznymi przedmiotami

w postaci drewnianej kantówki o długości co najmniej 80 cm, przekroju 5 cm na 5 cm, a także kija w postaci styliska, czym spowodowali u B. B. rany tłuczone głowy, stłuczenie lewej gałki ocznej, liczne krwaki w obrębie kończyn, ranę szarpaną łokcia lewego, wieloogniskowe stłuczenie powłok miękkich głowy, wieloogniskowe złamanie kości sklepienia i podstawy czaszki, świeże krwaki podpajęczynówkowe i podtwardówkowe, stłuczenie półkul i pnia mózgu, złamania otwarte obustronne żeber z prawostronną odmą opłucnową, krwawieniem do jam opłucnowych, otwarte złamanie kości łokciowej lewej oraz stłuczenie powłok miękkich kończyn, które to obrażenia, w szczególności stłuczenie półkul i pnia mózgu spowodowały śmierć B. B., przy czym M. J. i A. T. zarzucanego im czynu dopuścili się w ciągu 5 lat od odbycia co najmniej 6 miesięcy kary pozbawienia wolności za umyślne przestępstwo podobne (...), tj. o przestępstwo z art. 158 § 3 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k.

Sąd Okręgowy w C., wyrokiem z dnia 19 czerwca 2015 r., sygn. akt II K [...], uznał A. T. i pozostałych oskarżonych za winnych popełnienia czynu opisanego wyżej, zmieniając jego opis w ten sposób, że po słowach „wzięli udział w pobiciu B. B.”, dodał słowa „podczas którego pokrzywdzonemu zadawano uderzenia”, w miejsce słów „poprzez bicie pięściami”, wpisał słowa „przy pomocy narzędzia bez wyraźnych krawędzi”, wyeliminował z opisu czynu słowa „a także kija w postaci styliska” (...), czym wyczerpali znamiona ustawowe występkę z art. 158 § 3 k.k. w stosunku do J. D. i z art. 158 § 3 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. w stosunku do oskarżonych M. J. i A. T. i za ten czyn, na podstawie art. 158 § 3 k.k., wymierzył oskarżonemu A. T. karę 5 lat pozbawienia wolności, zaliczając na jej poczet na podstawie art. 63 § 1 k.k. okres rzeczywistego pozbawienia wolności w sprawie od dnia 29 marca 2014 r. do dnia 19 czerwca 2015 r. Wyrok zawiera także rozstrzygnięcia dotyczące pozostałych oskarżonych oraz w przedmiocie kosztów procesu.

Od powyższego wyroku apelację wywiódł obrońca oskarżonego A. T., który zaskarżył orzeczenie w całości, zarzucając mu obrazę przepisów postępowania, która miała wpływ na treść orzeczenia, a to:

- „art. 5 § 1 i 2 k.p.k. w zw. z art. 7 k.p.k. poprzez przyjęcie, przekraczając swobodną ocenę dowodów z naruszeniem zasady domniemania niewinności, że

zgromadzony w sprawie materiał dowodowy pozwala na przyjęcie, że oskarżony A.T. dopuścił się zarzucanego mu czynu;

- art. 7 k.p.k. w zw. z art. 2 § 2 pkt 1 i 2 k.p.k. oraz w zw. z art. 4 k.p.k. poprzez dowolną, a nie swobodną ocenę materiału dowodowego, bez uwzględnienia zasad prawidłowego rozumowania oraz wskazań wiedzy oraz doświadczenia życiowego poprzez nieobiektywne uznanie, że dowód, który *de facto* należałoby uznać za pomówienie a mianowicie dowód z zeznań świadka M. K. jest wystarczającym dowodem winy A. T., podczas gdy nie stanowi on dowodu pełnowartościowego ponieważ świadek ten nie był bezpośrednim świadkiem zdarzenia z nocy z 27 na 28 marca 2014 r. w C., przy ul. W. [...] w lokalu [...], nie był w mieszkaniu B. B., a nawet nie posiadał pewności, co do liczby osób, które miałyby wejść do mieszkania w/w w nocy z 27 na 28 marca 2014 r., jeśli nawet hipotetycznie przyjąć, iż opisując zdarzenie nie pomylił się, co do okresu, kiedy miało mieć miejsce zdarzenie, podczas którego słyszał między innymi krzyki kobiety stojąc pod oknem mieszkania B. B., nadto co potwierdziła na rozprawie w dniu 29 marca 2015 r. biegła z zakresu psychologii jest osobą funkcjonującą na pograniczu upośledzenia umysłowego lekkiego stopnia, a co istotne biegła stwierdziła u świadka ograniczone umiejętności zapamiętywania i odtwarzania zdarzeń, nadto nie znajduje potwierdzenia w innych dowodach, a co doprowadziło do skazania osoby niewinnej;

- art. 97 k.p.k. w zw. z art. 4 k.p.k. poprzez rezygnację ze sprawdzenia okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sądu, a konkretnie zaniechanie przesłuchania w charakterze świadka J. B. celem ustalenia przebiegu treści rozmowy jaka miała mieć miejsce w dniu 28 marca 2014 r. w C., w kiosku w sąsiedztwie sklepu J. przy ul. N. w C., pomiędzy J. B. a sklepową, podczas gdy bezpośrednie przeprowadzenie tego dowodu miałoby istotne znaczenie dla właściwej oceny zeznań świadka M. K., wyjaśnień A. T., nadto ustalenia wielkości dostrzeżonych obrażeń u pokrzywdzonego B. B. w dniu 27 marca 2014 r., który jako źródło informacji zostanie wskazany przez świadka J. B.;

- błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę wyroku, który miał istotny wpływ na treść orzeczenia polegający na przyjęciu, iż oskarżony A. T.

popęłnił zarzucany mu aktem oskarżenia występki, podczas gdy zebrany materiał dowodowy i prawidłowo ustalony stan faktyczny przeczą temu wnioskowi”,

- „z daleko posuniętej ostrożności procesowej” skarżący podniósł również zarzut „rażącej niewspółmierności wymierzonej oskarżonemu kary w wysokości 5 lat pozbawienia wolności”.

Podnosząc powyższe zarzuty skarżący wniósł o:

- zmianę zaskarżonego wyroku w stosunku do oskarżonego A. T. przez odmienne orzeczenie co do istoty sprawy i uniewinnienie oskarżonego,

- ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w C. celem ponownego rozpoznania,

- nadto „z daleko posuniętej ostrożności procesowej” o znaczne złagodzenie orzeczonej kary pozbawienia wolności.

Wyrokiem z dnia 3 grudnia 2015 r., sygn. akt II AKa [...], Sąd Apelacyjny w [...], po rozpoznaniu apelacji obrońców oskarżonych i prokuratora, zaskarżony wyrok utrzymał w mocy i orzekł o kosztach procesu.

Wnioskiem z dnia 22 października 2018 r. obrońca skazanego, powołując się na przepisy art. 540 § 1 pkt 2 lit a) w zw. z art. 542 § 1 k.p.k. wniósł o wznowienie postępowania karnego zakończonych prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 3 grudnia 2015 r., sygn. akt II AKa [...], utrzymującym w mocy wyrok Sądu Okręgowego w C. z dnia 19 czerwca 2015 r., sygn. akt II K [...] i domagał się uchylenia w całości obu ww. wyroków i przekazania sprawy właściwemu sądowi do ponownego rozpoznania na podstawie art. 547 § 2 k.p.k., względnie – uchylenia w całości ww. wyroków i uniewinnienia skazanego od zarzucanych mu czynów (art. 547 § 3 k.p.k.). We wniosku skarżący zwrócił się również o wyznaczenie posiedzenia w przedmiocie wznowienia postępowania z udziałem stron, sprawdzenie okoliczności faktycznych przez dopuszczenie i przeprowadzenie dowodów wymienionych w uzasadnieniu wniosku, na okoliczności tam wskazane, zasądzenie na rzecz skazanego zwrotu kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu wniosku wskazano, iż w niniejszej sprawie ujawniły się nowe dowody i okoliczności podważające wiarygodność dotychczas przeprowadzonych dowodów i ustalonych faktów, wskazujące na to, iż oskarżony

nie dopuścił się czynu, za który został skazany. Skarżący wskazał, że niezależnie od tego, jaki czas zgonu pokrzywdzonego przyjąć, czyli ok. godz. 18. 46 (jak wynika z opinii biegłego) czy godz. 22.16, jak wynika z późniejszych słów biegłego, oskarżony nie mógł znajdować się w miejscu zdarzenia. Oskarżony bowiem twierdzi, że cały ten czas przebywał w domu J. D.. Około godz. 19.00 miał ten domu opuścić i udać się do sklepu „Y.” położonego w innym kierunku niż mieszkanie pokrzywdzonego. W drodze powrotnej miał spotkać swych znajomych, którzy mieli mu pomóc zamówić taksówkę przez telefon, używając karty sieci „[...]” kupionej przez oskarżonego w sklepie. Natomiast około godziny 22.00 w domu J. D., do którego w międzyczasie oskarżony wrócił z zakupów, miała mieć miejsce interwencja funkcjonariuszy Policji, wezwanych z uwagi na zakłócenie ciszy nocnej, a naocznymi świadkami tego zdarzenia byli bliscy sąsiedzi oskarżonego, tj. M. Ł. (mieszkający naprzeciwko oskarżonego) i M. M., mieszkający obok, którzy mieli wtedy rozmawiać z funkcjonariuszami. Oskarżony nie mógł znajdować się na miejscu zdarzenia, gdyż oznaczałoby to, że był w dwóch miejscach jednocześnie, co jest fizycznie niemożliwe albo, że w ciągu kilkunastu minut zdążył się przemieścić 4 – 5 kilometrów (tyle mniej więcej - w ocenie wnioskodawcy – wynosić miała odległość między domem J. D., a domem pokrzywdzonego). Dowodami potwierdzającymi opisaną okoliczność faktyczną są również zeznania ekspedientki ze sklepu Y., M. W. i J. B., których wcześniej nie przesłuchano, a także bilingi z telefonu, z którego oskarżony zamówił taksówkę.

Pismem z dnia 15 listopada 2018 r. prokurator Prokuratury Krajowej wniósł o oddalenie wniosku o wznowienie postępowania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniosek nie zasługiwał na uwzględnienie.

Na wstępie należy zauważyć, że wznowienie prawomocnie zakończonego postępowania sądowego na podstawie *propter nova*, o której mowa w art. 540 § 1 pkt 2 lit. a k.p.k. jest możliwe wyłącznie wtedy, gdy nowe fakty i dowody z bardzo wysokim stopniem prawdopodobieństwa podważają ustalenia faktyczne dokonane w prawomocnie zakończonym procesie i rysują perspektywę uniewinnienia skazanego w ponownym postępowaniu. Co więcej, wartość dowodowa nowych faktów i dowodów powinna być oceniana w ścisłym powiązaniu z materiałem

dowodowym będącym podstawą orzeczenia kwestionowanego w postępowaniu wznowieniowym. Oznacza to, że podstawowym i wyjściowym warunkiem, któremu muszą odpowiadać nowe dowody, aby wywołać skutek w postaci wznowienia procesu karnego, pozostaje z reguły ich rzeczowość i konkretność, umożliwiającą w ogóle odniesienie zawartych w nich informacji do dokonanej w toku pierwotnego postępowania oceny materiału dowodowego (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 kwietnia 2018 r., III KO 78/17, LEX nr 2496275). Ponadto, zgodnie z utrwalonym w judykaturze poglądem, to wnioskodawca, w razie powoływania się na podstawę *de novis*, obarczony jest ciężarem uprawdopodobnienia zasadności wniosku o wznowienie postępowania. Do należytego wywiązania się z tego obowiązku nie wystarczy przy tym samo powoływanie się przez autora wniosku na nowy fakt czy dowód, ale powinien on przedstawić, co najmniej tzw. dowód swobodny (np. pisemne oświadczenie określonej osoby – zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 15 kwietnia 2008 r., II KO 84/17, LEX nr 393907).

Przenosząc powyższe uwagi na grunt przedmiotowej sprawy należy stwierdzić, że obrońca nie wywiązał się z ciążących na nim, w kontekście specyfiki wniosku o wznowienie postępowania, obowiązków. Lektura akt sprawy uzasadnia bowiem twierdzenie, że tezy zawarte w uzasadnieniu inicjującego to postępowanie wniosku pozostają w oczywistej sprzeczności nie tylko z przeprowadzonym w przedmiotowej sprawie postępowaniem dowodowym, ale i z tym, co za pomocą wnioskowanych dowodów skarżący zamierzał wykazać. Nie mogło bowiem ująć uwadze Sądu Najwyższego, że wywody zawarte we wniosku o wznowienie postępowania są rażąco sprzeczne z treścią pisma skazanego z dnia 24 października 2018 r., w którym wskazano: „na czas, który został sfalszowany (...) również posiadam alibi w postaci dwóch świadków, dnia 27.03.14 r. o godz. około przed godz. 22.00 była u mnie w domu Policja Kryminalna, gdzie funkcjonariusze przeskoczyli przez płot mój i sąsiada dalej M. M. i b. mocno walili do drzwi, do nas obojga, ja im nie otworzyłem, ale otworzył sąsiad jw. Dzwonili także do sąsiada z naprzeciwka „warsztat ślusarski” M. Ł.. Ze względu na bliskość moich okien z ulicą b. dobrze pamiętam rozmowę sąsiada z Policją - mogę ją powtórzyć” (k. 73). Z porównania treści wniosku o wznowienie i powyższego pisma wynika niezbicie, że zdaniem obrońcy do interwencji Policji, której świadkami mieli być wyżej wymienieni

M. M. i M. Ł. doszło w domu J. D., a zdaniem oskarżonego u niego w domu. Już tylko ta sprzeczność nie pozwala na uznanie, wspomnianych faktów i dowodów, za podważające, z bardzo wysokim stopniem prawdopodobieństwa, ustalenia faktyczne dokonane w prawomocnie zakończonym procesie i rysujące perspektywę uniewinnienia skazanego w ponownym postępowaniu. Do tego argumentu można dodać jeszcze kilka innych, równie mocnych. W kontekście twierdzeń zawartych w cytowanym wyżej piśmie skazanego skonstatować także wypada, że trudno uznać wspomniane dowody za dowody „nowe”, skoro słyszał on rozmowę sąsiada z Policją i może ją powtórzyć. Z powyższego stwierdzenia wynika bowiem, że jeszcze przed prawomocnym zakończeniem postępowania skazany miał wiedzę o wspomnianych źródłach dowodowych. Pamiętać zaś należy, że od 1 lipca 2015 r. nowe fakty lub dowody mogą stanowić podstawę wznowienia, tylko wtedy, gdy uprzednio nie były znane ani sądowi, ani stronie. Uwadze Sądu Najwyższego nie uszło nadto i to, że treść pisma skazanego pozostaje w rażącej sprzeczności z treścią jego wyjaśnień złożonych podczas pierwszego przesłuchania, a w których wskazał, że 27 marca 2014 r. nie był u B. i w ogóle go nie widział. Był tego dnia u J.D. i razem pili „ślepotkę”. Trochę wypili więc został u J. D. na noc (k. 209). Nie sposób zgodzić się również z obrońcą skazanego, gdy twierdzi, że odległość między mieszkaniem J. D., a domem pokrzywdzonego wynosiła 4 – 5 kilometrów. Z materiału dowodowego zawartego w aktach sprawy wynika bowiem, że J. D. mieszka w C. przy ul. W. [...] m. [...] (k. 140 – 142), a B. B. zamieszkiwał w C. przy ul. W. [...] m. [...] (k. 14 – 16).

Jeśli chodzi natomiast o pozostałe, wymienione we wniosku o wznowienie osoby, które w ocenie obrońcy miały potwierdzić wskazane we wniosku fakty świadczące o tym, że skazany nie dopuścił się zarzucanego mu czynu, to stwierdzić trzeba, że osoby te – wbrew temu co twierdzi obrońca, a co trafnie zauważył w odpowiedzi na wniosek prokurator - były przesłuchiwane w badanym postępowaniu w charakterze świadków i żadna z tych osób nie potwierdziła przywoływanych we wniosku faktów. Konstatacja ta dotyczy także bilingów, które zostały w toku postępowania przed sądem pierwszej instancji pozyskane i ocenione (k. 2135).

W świetle przedstawionych wyżej wywodów i argumentów nie było podstaw do uruchamiania w niniejszym postępowaniu wznowieniowym czynności sprawdzających w trybie art. 97 k.p.k.

Powyższe uwagi prowadzić muszą do konkluzji, że wnioskodawca nie zdołał wykazać, iż po wydaniu kwestionowanych wyroków zaistniały takie nowe fakty czy dowody, które mogłyby w sposób wiarygodny podważyć prawdziwość przyjętych w pierwotnym postępowaniu ustaleń faktycznych.

Na skutek stwierdzenia, że eksponowane we wniosku o wznowienie postępowania, a wyrażone w art. 540 § 1 pkt 2 lit. a k.p.k. przesłanki dokonania tej czynności nie zachodzą, Sąd Najwyższy przedmiotowy wniosek oddalił.

O kosztach postępowania wznowieniowego, na które składają się: uiszczona opłata od wniosku o wznowienie postępowania w wysokości 150 złotych (art. 15 ust. 1 pkt 10 ustawy z dnia 23 czerwca 1973 r. o opłatach w sprawach karnych, tekst jedn. Dz. U. z 1983 r., Nr 49, poz. 223 ze zm.) oraz dotychczas nieopłacone wydatki Skarbu Państwa w postaci ryczałtu z tytułu doręczania pism w postępowaniu wznowieniowym w wysokości 20 złotych (§ 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 18 czerwca 2003 r. w sprawie wysokości i sposobu obliczania wydatków Skarbu Państwa w postępowaniu karnym, tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r., poz. 663) orzeczono na podstawie art. 629 k.p.k.